

InfoMonitor

Biuro Informacji Gospodarczej S.A.

BAROMETR BEZPIECZEŃSTWA

W OBROTCIE GOSPODARCZYM

PARTNERZY:

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

PENTOR
RESEARCH INTERNATIONAL

Centrum
Informacji
Gospodarczej
www.cigi.pl

Spis treści

Badanie	3
Najważniejsze liczby	4
Barometr Bezpieczeństwa w Obrocie Gospodarczym	5
BOG w poszczególnych grupach	6
Wzrasta odsetek należności regulowanych po terminie	7
Firmy wobec kryzysu	8
Przyszłość w opinii przedstawicieli firm	9
Problem zadłużenia w spółdzielniach mieszkaniowych	10
Windykacja należności	11
Szczegółowe wyniki badania	12

Badanie

Zatory płatnicze oraz zaległe i stracone zobowiązania stanowią ważne zagadnienie w życiu gospodarczym. Biorąc pod uwagę konsekwencje zaległości płatniczych InfoMonitor Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (InfoMonitor), Biuro Informacji Kredytowej S.A. (BIK), Związek Banków Polskich (ZBP) i Pentor Research International (Pentor) dostrzegły potrzebę monitorowania rozmiarów tego zjawiska w obrocie gospodarczym i jego zmian w czasie. Odpowiedzią jest zapoczątkowane w listopadzie 2007 r. regularnie przeprowadzane badanie wśród przedsiębiorców, mierzące poziom bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym.

Podstawowym wskaźnikiem prezentującym poziom oraz zmiany badanego zjawiska jest BOG – wskaźnik bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym.

Badanie przeprowadzono wśród pracowników firm z trzech segmentów rynku. Respondentami były osoby odpowiedzialne za finanse firm. Zrealizowano 200 efektywnych wywiadów w grupach: dostawców usług finansowych, którzy stanowili 35% próby (banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, ubezpieczyciele, firmy wydające karty kredytowe, firmy leasingowe, firmy zajmujące się wykupywaniem długów i faktoringiem, spółki udzielające pożyczek), dostawców usług masowych – 35% próby (spółdzielnie lub wspólnoty mieszkaniowe, dostawcy energii elektrycznej, wodociągi, dostawcy innych usług komunalnych, dostawcy gazu, dostawcy telewizji satelitarnej lub kablowej, przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej, operatorzy telekomunikacyjni) oraz w grupie przedsiębiorców – 30% próby. Badanie przeprowadzono w dniach od 22 czerwca do 10 lipca. Posłużono się metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo CATI.

Najnowsza edycja Barometru uzupełniona została także wynikami badania przeprowadzonego na zlecenie Centrum Informacji Gospodarczej przez Instytut Badania Opinii Homo Homini.

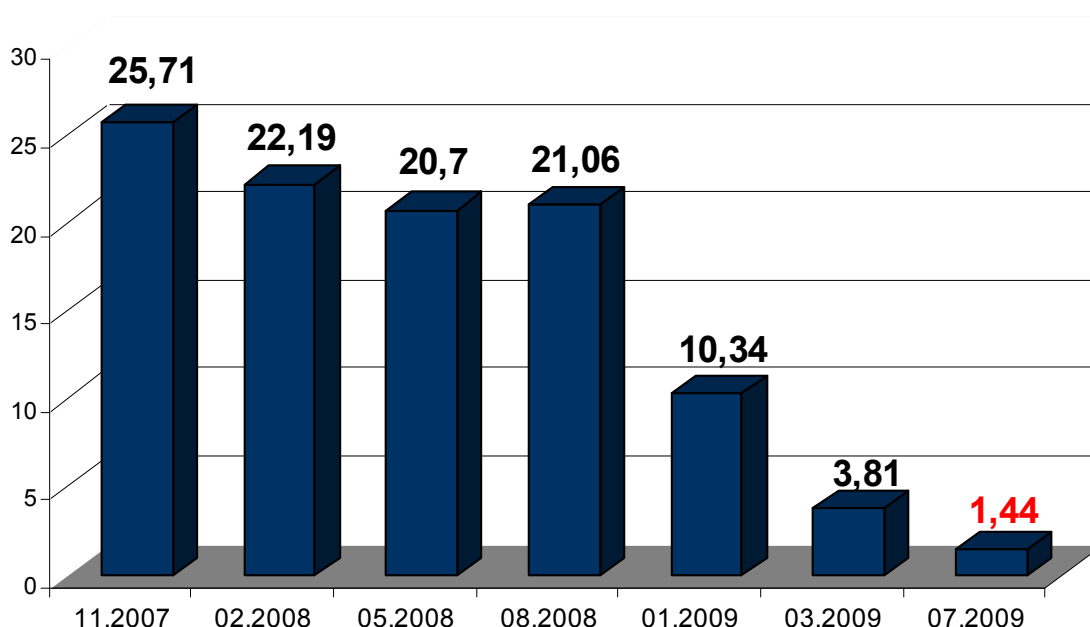
Najważniejsze liczby

- 1,44 pkt** wyniósł wskaźnik bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym w lipcu 2009 roku
- 35%** do tej wartości wzrosła liczba przedsiębiorstw, w których co najmniej połowa należnych wpłat regulowana jest po terminie
- 34%** przedsiębiorców ograniczyło inwestycje lub planuje takie posunięcie w najbliższym czasie
- 94%** przedsiębiorców uważa, że obecne spowolnienie gospodarcze nie zagrozi istnieniu ich firmy
- 15%** firm zredukowało zatrudnienie lub planuje taki ruch
- 55%** ankietowanych uważa, że wprowadzenie Euro nie wpłynęło w żaden sposób na prowadzoną przez nich działalność
- 66%** przebadanych spółdzielni mieszkaniowych zgłosiło problem zadłużenia lokatorów i/lub najemców lokali handlowo-usługowych
- 12,3%** dla takiej ilości wszystkich przebadanych spółdzielni łączne zadłużenie lokatorów i najemców lokali wynosi co najmniej 20%

Barometr Bezpieczeństwa w Obrocie Gospodarczym

W odczuciu przedsiębiorców w ciągu ostatnich 3 miesięcy po raz kolejny spadło bezpieczeństwo w obrocie gospodarczym. Wskaźnik bezpieczeństwa zmalał do poziomu 1,44 pkt i jest o 2,37 pkt niższy niż podczas pomiaru w marcu. Na uwagę zasługuje fakt, że w lipcu 2009 r. wskaźnik BOG **wyraźnie obniżył się już po raz trzeci z rzędu**. Jeszcze rok temu wynosił on 21 pkt. Z kolei od początku prowadzenia badania barometr spadł o ponad 24 punkty.

Ogółem

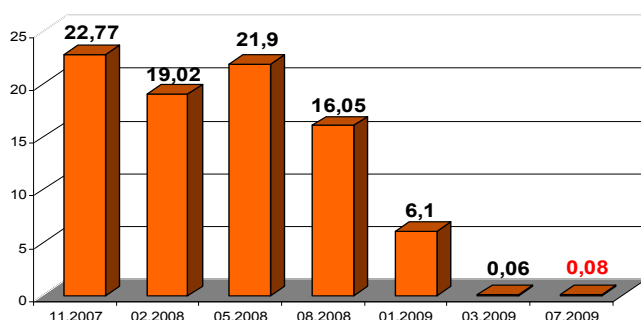

Wskaźnik może przyjmować wartości z zakresu od -100 do 100. Wzrost jego wartości oznacza poprawę oceny bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym, natomiast spadek – pogorszenie sytuacji.

BOG w poszczególnych grupach

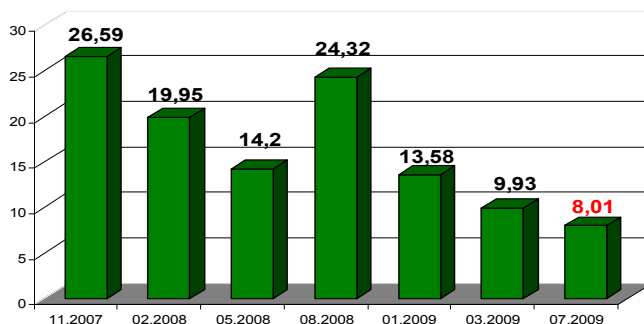
W obecnej edycji badania bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym dostrzeżono znaczne różnice w poszczególnych ankietowanych grupach firm. Za spadek wartości wskaźnika BOG w największej mierze odpowiadają przedsiębiorcy indywidualni, wśród których spadł on aż o 5,52 pkt, **po raz pierwszy w historii przyjmując wartość ujemną** (-4,08). Wśród dostawców usług masowych również nastąpiło pogorszenie nastrojów, jednak już nie tak znaczne jak pośród przedsiębiorców indywidualnych. Z kolei dostawcy usług finansowych oceniają bezpieczeństwo w obrocie gospodarczym niemal identycznie jak w marcu 2009 r.

Dostawcy usług finansowych

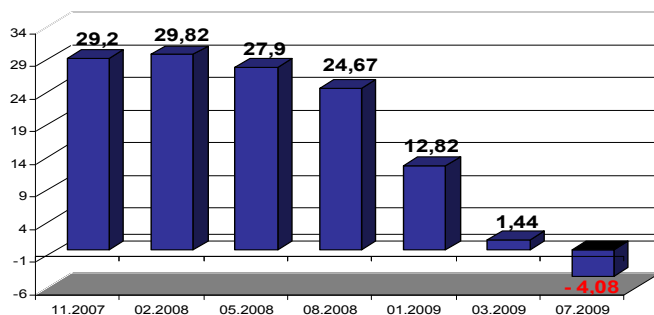
W przypadku dostawców usług finansowych w lipcu 2009 r. wskaźnik bezpieczeństwa w obrocie gospodarczym (BOG) przyjął wartość 0,08 pkt, co stanowi minimalny wzrost w stosunku do marca 2009 r. o 0,02 pkt.

Dostawcy usług masowych

W przypadku dostawców usług masowych wskaźnik wyniósł 8,01 pkt, co oznacza spadek o 1,92 pkt.

Przedsiębiorcy

Dla wskaźnika w grupie przedsiębiorców zaobserwowano wyraźny spadek o 5,52 pkt do poziomu -4,08 pkt.

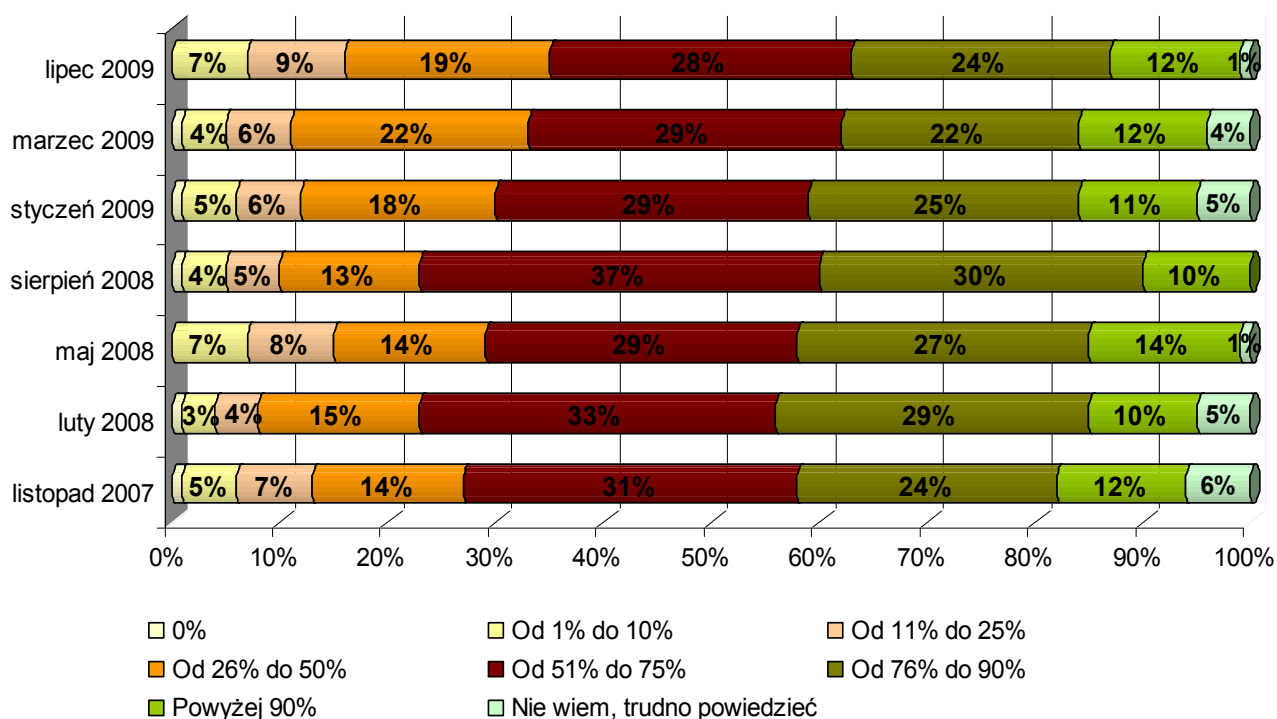
Wzrasta odsetek należności regulowanych po terminie

W stosunku do poprzedniego pomiaru, badani deklarują nasilenie się problemu nieterminowego spłacania należności przez ich partnerów biznesowych. Już 35% ankietowanych deklaruje, że terminowe wpłaty nie przekraczają połowy należności. Wśród nich poszerzyła się grupa badanych, w przypadku których regularnie spłacane jest zaledwie do 25% należności (16%, wzrost w porównaniu z marcem o 5 pp.).

Należy zauważyć, że już czwarty kwartał z rzędu wyraźnie rośnie liczba przedsiębiorstw, które notują problemy z otrzymywaniem należności na czas. O ile w sierpniu 2008 r. odsetek firm, które nie otrzymywały przynajmniej połowy wpłat w terminie wynosił 23%, to w lipcu 2009 r. ilość ta wzrosła do 35%.

Od początku roku niemal nie zmieniła się natomiast ilość respondentów, deklarujących, że terminowe wpłaty wynoszą od 51% do 75% wszystkich należności. Wartość tę wskazało 28% badanych. W przypadku 24% pytanych otrzymywane w terminie płatności stanowią pomiędzy 76% a 90% zobowiązań finansowych. Podobnie jak w marcu, w wypadku 12% respondentów terminowe wpływy należności przekraczają 90%.

**Jaki procent należności wobec Pana(i) firmy /
banku płacony jest zgodnie z terminem?**

Firmy wobec kryzysu

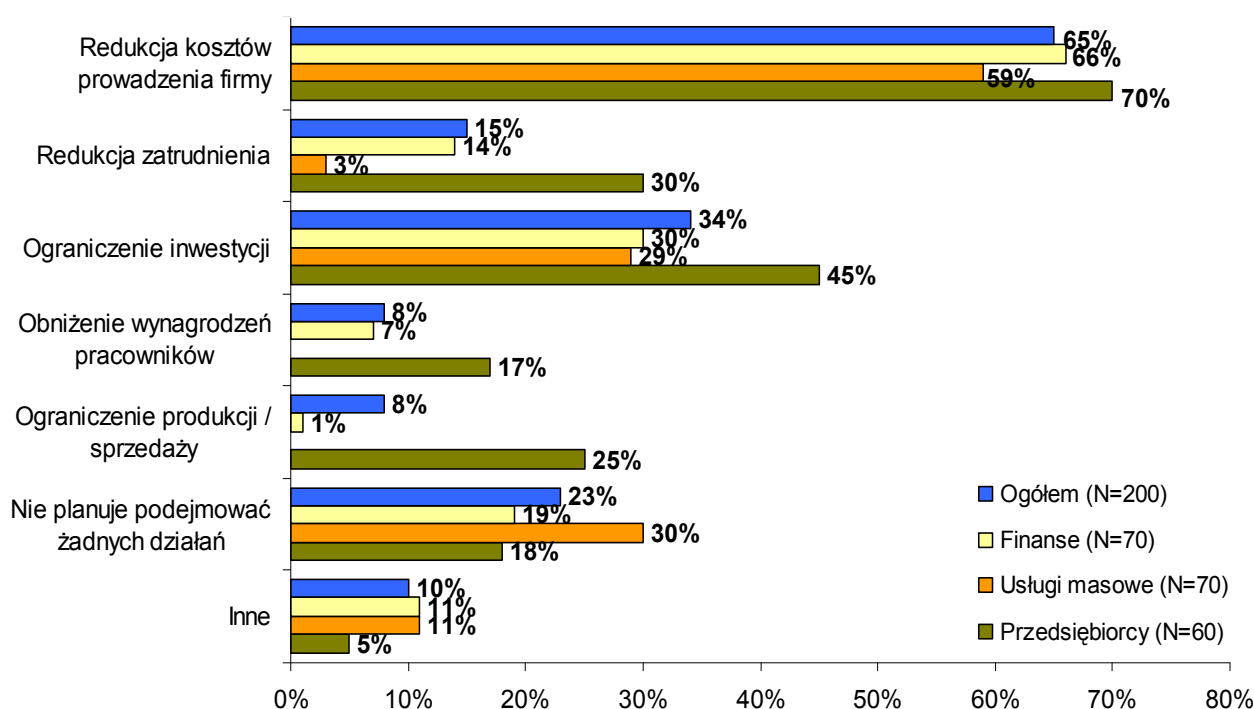
Zdecydowanie najczęstszą postawą przedsiębiorców w obliczu kryzysu jest redukcja kosztów prowadzenia działalności. Blisko dwie trzecie ogółu badanych (65%) deklaruje, że w ich firmie podejmowane są tego typu działania. Co trzeci (34%) spodziewa się lub już obserwuje ograniczenie inwestycji, co siódmy (15%) - redukcję zatrudnienia.

Na uwagę zasługuje fakt, że wśród przedsiębiorców indywidualnych to właśnie te dwa działania planowane są znacznie częściej niż wśród dostawców usług finansowych i masowych. **Redukcję zatrudnienia przeprowadził lub planuje niemal co trzeci przedsiębiorca, a ograniczenie inwestycji niemal co drugi.**

Ograniczenie wynagrodzeń pracowników planuje zaledwie 8% ankietowanych firm. Wśród przedsiębiorców odsetek ten jest dwukrotnie wyższy.

W co czwartej ankietowanej firmie (23%) w związku z obecną sytuacją gospodarczą nie zostaną podjęte żadne szczególne działania. Zdecydowanie najspokojniej zachowują się w tej kwestii dostawcy usług masowych. Aż 30% z nich nie planuje podejmować żadnych kroków wobec kryzysu.

Czy Pana(i) firma podjęła lub planuje któreś z wymienionych działań w związku z obecną sytuacją gospodarczą?

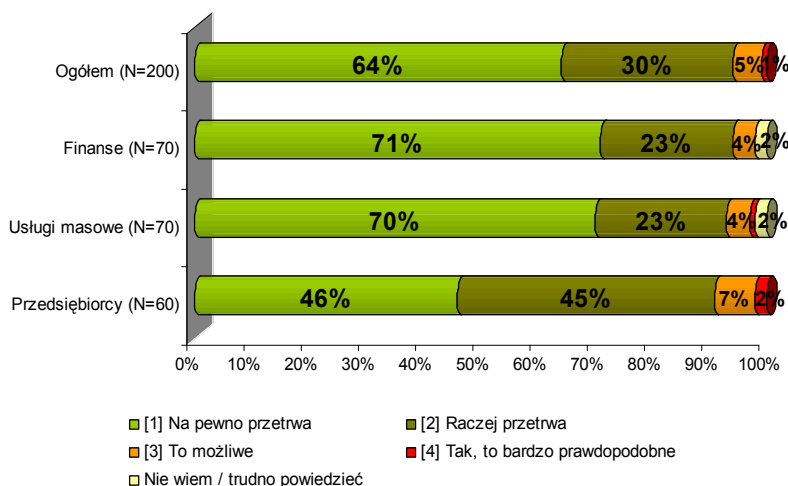

Przyszłość w opinii przedstawicieli firm

Ankietowani są zdecydowanymi optymistami, oceniając przyszłość swojej firmy w obliczu kryzysu.

Aż dwie trzecie badanych (64%) deklaruje, że ich firma na pewno przetrwa obecny kryzys, a co trzeci (30%) jest zdania, że jest to bardzo prawdopodobne. Największy optymizm w tej kwestii wyrażają przedstawiciele sektora finansów i usług masowych. Tylko nieco mniej pewnie spoglądają w przyszłość przedsiębiorcy indywidualni, wśród których mimo to zaledwie 2% jest zdania, że upadek ich firmy jest bardzo prawdopodobny.

Czy Pana firma może nie przetrwać obecnego kryzysu?

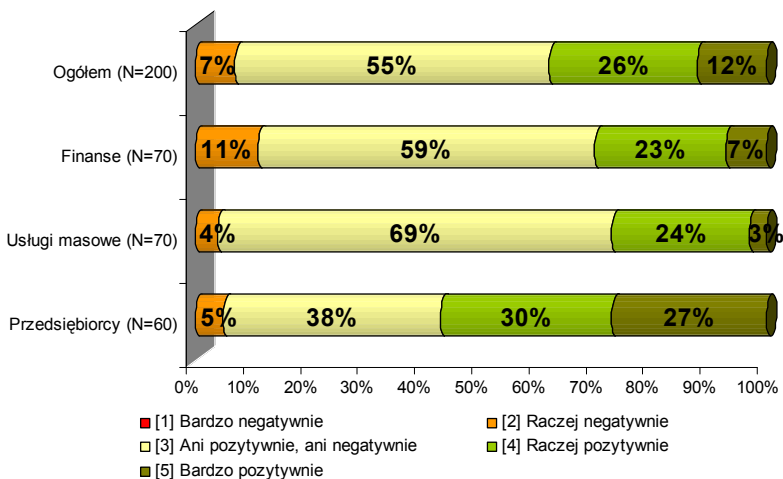

Badania pokazują, że przedsiębiorcy nie upatrują ani wielkiej szansy, ani zagrożenia we wprowadzeniu euro.

Przeszło połowa badanych (55%) uważa, iż wprowadzenie wspólnej waluty nie wpłynie na prowadzoną przez nich działalność gospodarczą. Mimo to, wśród pozostałej grupy, zdecydowanie więcej jest zwolenników wprowadzenia euro. Co czwarty ankietowany (26%) jest zdania, że miałyby to raczej pozytywne skutki dla firmy, zaś bardzo entuzjastycznie podchodzi do tego pomysłu 12% badanych.

Najbardziej entuzjastycznie pomysł ten oceniają przedsiębiorcy indywidualni (57%), których jednocześnie zaledwie 5% jest zdania, że euro negatywnie wpłynęłoby na prowadzoną przez nich działalność. Z kolei najwięcej umiarkowanych sceptyków (11%) odnotowano w sektorze usług finansowych.

Jak wpłynęłoby wprowadzenie Euro na prowadzoną przez Państwa działalność?

Problem zadłużenia w spółdzielniach mieszkaniowych

Wśród przebadanych spółdzielni aż dwie trzecie (66%) zgłosiło problem zadłużenia lokatorów lub najemców lokali handlowo-usługowych, a w przypadku 21% zadłużenie dotyczy obu tych grup jednocześnie.

Deficyt finansowy wynikający z nieterminowych płatności lokatorów to dla większości spółdzielni 10% wszystkich wpływów. Tak wskazała ponad połowa badanych instytucji (58,4%). Dla co czwartego podmiotu (28%) dług stanowi od 15% do 20% wpływów spółdzielni.

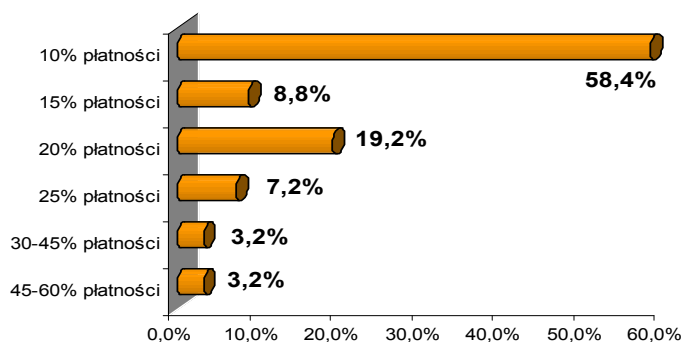
Z kolei deficyt finansowy wynikający z nieterminowych płatności najemców powierzchni usługowo-handlowych dotyczy co piątej spółdzielni mieszkaniowej (21%). Dla większości z nich (66,7%) zadłużenie z tytułu niezapłaconych należności przez najemców powierzchni innych niż mieszkalne stanowi 10% wszystkich wpływów. Dla 26 proc. badanych zadłużenie to mieści się w przedziale 15-20 proc.

Oba te wyniki oznaczają łącznie, że **w przypadku co ósmej spółdzielni (12,3%) skumulowane zadłużenie** z tytułu niezapłaconych należności zarówno przez lokatorów jak i najemców lokali usługowo-handlowych **wynosi co najmniej 20% wpływów**.

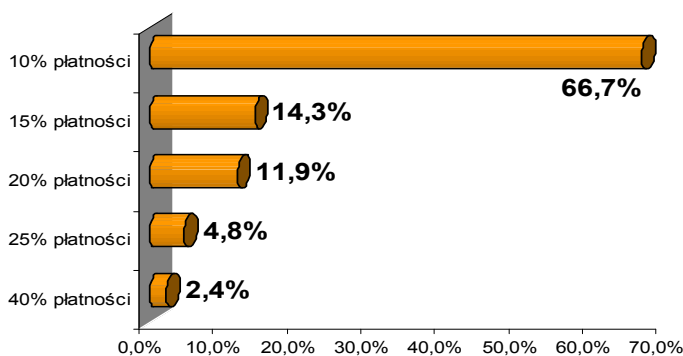
Jeśli chodzi o stopień przeterminowania zaległych płatności, to w większości przypadków średni czas zwłoki lokatorów nie przekracza 3 miesięcy (55%). W co piątej spółdzielni wydłuża się on od 4 do 6 miesięcy, a w co dziesiątej nawet do roku lub przekracza jeden rok.

Większość spółdzielców (64,6%) jest zdania, że opóźnienia w płatnościach mają znikomy wpływ na ich płynność finansową. Co piąta jednostka (21%) ze względu na braki terminowych wpłat przesuwają w czasie wykonywanie remontów i innych bieżących prac, a 14,5% spółdzielni odnotowuje wyższe koszty funkcjonowania z powodu istniejącego zadłużenia.

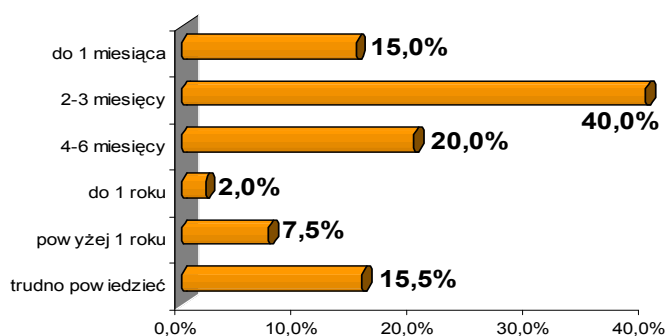
Jaki procent wpływów spółdzielni stanowią nieuregulowane należności od lokatorów?

Jaki procent wpływów spółdzielni stanowią nieuregulowane należności z tytułu najmu powierzchni handlowo-usługowych?

Średni czas zwłoki w płatnościach lokatorów spółdzielni?

Windykacja należności

Podstawową formą egzekwowania należności stosowaną przez spółdzielnie są pisemne wezwania do zapłaty. Metodę tę wykorzystują wszystkie badane spółdzielnie zgłaszające problem zadłużenia. Wystąpienia na drogę sądową w celu egzekucji należności lub wydania orzeczenia o eksmisji z lokalu zadeklarowało niemal 90% badanych. Połowa ankietyowanych wzywa dłużnika na rozmowę z zarządem lub na spotkania rady spółdzielni. Niecałe 40% korzysta z usług Biura Informacji Gospodarczej, a w co piątym podmiocie stosuje się wezwania do dobrowolnej eksmisji.

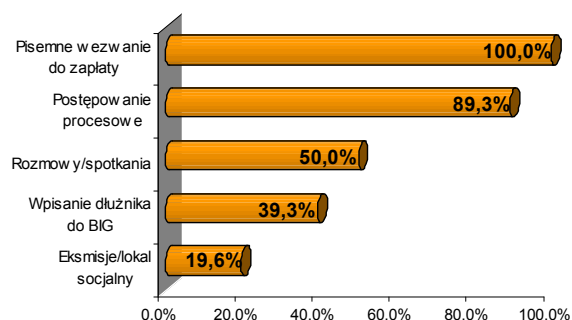
Za najskuteczniejszą metodę egzekwowania należności przedstawiciele spółdzielni uznają dochodzenie swoich praw na drodze sądowej (39,3%), głównie ze względu na autorytet sądu, wysoką skuteczność i nieuchronność w egzekwowaniu wyroku/orzeczenia sądu. Ponad 46% badanych odzyskuje ta metodą ok. 30 procent należności.

Drugą uznaną formą są bezpośrednie rozmowy i spotkania z zarządem (32%). Tu ankietyowani wskazywali głównie na czynnik psychologiczny, indywidualne podejście do dłużnika i wypracowanie porozumienia, które pozwoli odzyskać zaległości finansowe.

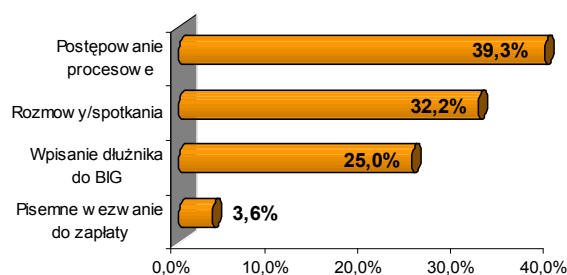
Co czwarta spółdzielnia (czyli niemal 86% wszystkich korzystających z usług BIG) **uznaje wpisanie dłużnika do Biura Informacji Gospodarczej za najbardziej skuteczną metodę egzekwowania należności**. 14,5% spółdzielni korzystających z tej metody odzyskuje **nawet do 95% należności**, a niemal 50% notuje zwrot należności od 50-80%.

Najmniej skuteczną metodą jest pisemne wezwanie do zapłaty, które słabo motywuje i, zdaniem respondentów, nie uruchamia mechanizmów takich jak wstyd, osobiste zaangażowanie w sprawę czy przymus (obawa), które zdaniem ankietyowanych najlepiej oddziałują na dłużników.

W jaki sposób egzekwujecie Państwo należności z tytułu nieterminowych wpłat?

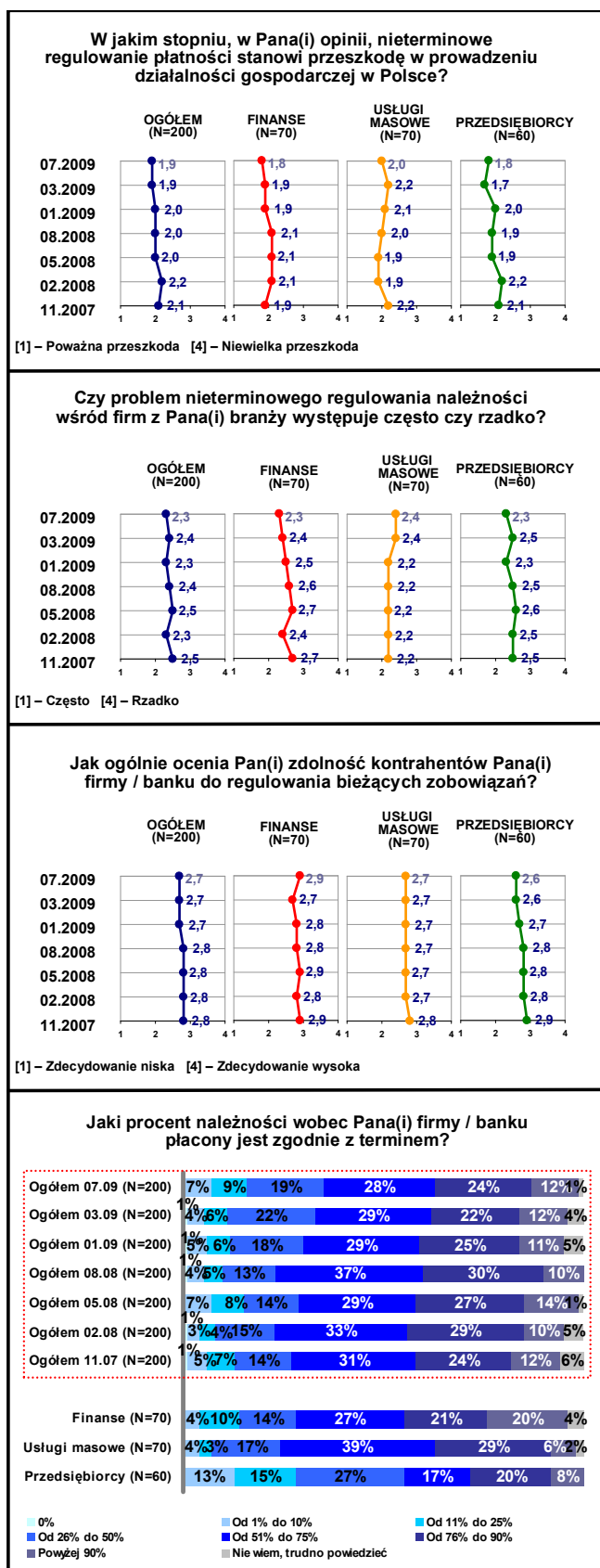

Która z wykorzystywanych form jest według Państwa najbardziej skuteczna?

Która z wykorzystywanych form jest najbardziej skuteczna?	Jaki procent ogółu należności odzyskuje się daną metodą?							
	10 proc. należności	15 proc. należności	30 proc. należności	50 proc. należności	80 proc. należności	90-95 proc. należności	100 proc. należności	trudno powiedzieć
Postępowanie procesowe	26,4%	-	46,4%	5,1%	-	13,1%	9,1%	-
Wpisanie dłużnika do Biura Informacji Gospodarczej	7,5%	17,5%	-	37,5%	10,5%	14,5%	-	12,5%
Rozmowy z dłużnikami	-	10,0%	50,0%	40,0%	-	-	-	-
Wezwania do zapłaty	10,0%	-	-	-	-	-	-	90%
eksmisja/zamiana lokalu na lokal socjalny	53,3%	-	-	13,3%	-	-	-	33,3%

Szczegółowe wyniki badania

NIETERMINOWE REGULOWANIE PŁATNOŚCI

Nieterminowość niezmiennie postrzegana jako problem. Podobnie jak w poprzednich kwartałach, tak i obecnie, badani uznają nieterminowe regulowanie płatności przez kontrahentów za znaczne utrudnienie bieżącej działalności. Dokonując oceny powagi tego problemu na 4-stopniowej skali, gdzie 1 oznacza poważne, a 4 - niewielkie utrudnienie, aspekt ten w lipcu został oceniony na 1,9 (średnia dla wszystkich badanych) - podobnie jak w poprzednim pomiarze, co oznacza, że przeterminowane płatności stały się w ciągu ostatniego półrocza dla respondentów dość dużym problemem. Rangę problemu w największym stopniu dostrzegają przedsiębiorcy i przedstawiciele dostawców usług finansowych - średnia ocena 1,8. W nieco mniejszym stopniu problem jest zauważalny dla dostawców usług masowych (2,0), chociaż i oni dostrzegają pogorszenie w tej dziedzinie (w porównaniu z marcem spadek o 0,2).

Zmniejszenie się rzetelności partnerów biznesowych.

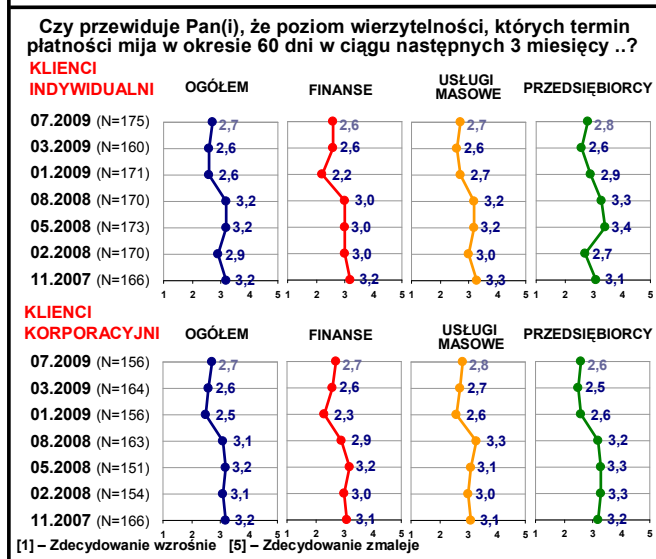
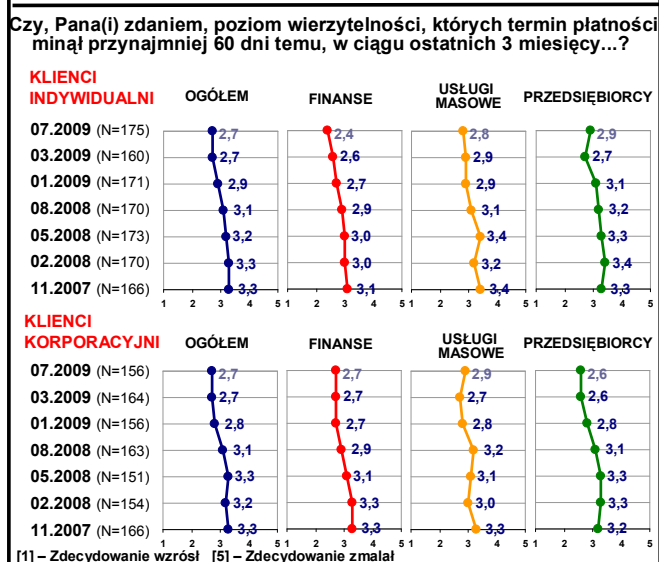
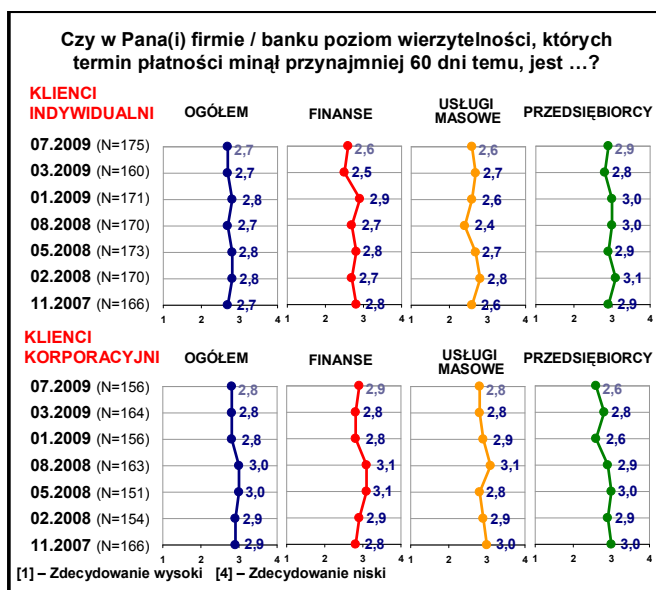
Po niewielkim wzroście odnotowanym w poprzednim pomiarze, w lipcu odnotowano ponowny spadek poziomu rzetelności wierzycieli - obecnie średnio wynosi 2,3, czyli tyle, ile w styczniu br. Oceny są zbliżone pomiędzy różnymi grupami ankietowanych. Wśród usługodawców w sferze finansów kontynuowany jest trend spadkowy (począwszy od sierpnia 2007, w każdym kolejnym pomiarze średnia ocena jest niższa o 0,1 punktu, obecnie na poziomie 2,3). Wśród przedsiębiorców odnotowano spadek w porównaniu z marcem o 0,2 i tym samym powrót do poziomu sprzed pół roku (2,3). Stabilnie sytuacja kształtuje się natomiast w oczach dostawców usług masowych (średnia ocena identyczna jak w marcu - 2,4).

ZDOLNOŚĆ DO REGULOWANIA BIEŻĄCYCH ZOBOWIĄZAŃ

Brak zmian w ocenie zdolności kontrahentów do regulowania należności: od początku roku nie odnotowano zmian w ocenie zdolności kontrahentów do regulowania bieżących zobowiązań - średnia ocena wynosi 2,7. W niezmienny sposób oceniana jest zdolność partnerów biznesowych do regulowania zobowiązań przez przedstawicieli sektora usług masowych oraz przedsiębiorców (średnia ocena, odpowiednio, 2,7 i 2,6). Poprawę odnotowano natomiast wśród usługodawców z branży finansowej - w porównaniu z marcem średnia ocena w tej grupie zwiększyła się z 2,7 do 2,9.

NALEŻNOŚCI PŁACONE W TERMINIE VS. NALEŻNOŚCI PRZETERMINOWANE

W stosunku do poprzedniego pomiaru, badani deklarują nasilenie się problemu nieterminowego spłacania należności przez ich partnerów biznesowych. Wciąż co trzeci pytany (35%) deklaruje, że terminowe wpłaty nie przekraczają połowy należności, wśród nich poszerzyła się jednak grupa badanych, w przypadku których regularnie spłacane jest do 25% należności (16%, w porównaniu z marcem wzrost o 5 pp.). 28% badanych wskazuje sytuację, w których terminowe wpłaty plasują się pomiędzy 51% a 75% wszystkich należności (poziom niezmienny od początku roku), zaś 24% pytanych otrzymuje w terminie pomiędzy 76% a 90% zobowiązań finansowych. Podobnie jak w marcu, w wypadku 12% respondentów terminowe wpłaty przekraczają 90%.

WIERZYTELNOŚCI PRZETERMINOWANE

Stabilny poziom nieterminowych wierzytelności zarówno wśród klientów jak i korporacyjnych. Podobnie jak w poprzednim pomiarze, poziom nieterminowych wierzytelności wśród klientów indywidualnych został oceniony przez badanych na 2,7 (na 4-stopniowej skali gdzie 1 oznacza zdecydowanie wysoki, a 4 - zdecydowanie niski poziom przeterminowanych należności). W poszczególnych grupach odnotowano niewielkie zmiany średnich ocen w porównaniu z marcem - spadek wśród dostawców usług masowych (o 0,1 punktu do poziomu 2,6), natomiast wzrost wśród usługodawców sektora finansów (z 2,5 do 2,6) oraz przedsiębiorców (niezmiennie najwyższe oceny: obecnie rzędu 2,9, w porównaniu z marcem wzrost o 0,1).

Także w przypadku kontrahentów biznesowych sytuacja dla ogółu badanych pozostała bez zmian – ocena utrzymuje się na poziomie z poprzedniego pomiaru, tj. 2,8. Na tym samym poziomie pozostaje ocena kontrahentów przez dostawców usług masowych: wynosi 2,8. Niewielki wzrost odnotowano w grupie usługodawców finansowych (z 2,8 w marcu do 2,9 obecnie). Spadek (z 2,8 do 2,6) odnotowano natomiast wśród przedsiębiorców.

Stabilizacja oceny minionego kwartału. Ogólna ocena zmian, jakie w tej sferze nastąpiły w ostatnich 3 miesiącach, nie zmieniła się. Na 5-stopniowej skali, gdzie 1 oznacza zdecydowany wzrost poziomu wierzytelności, których termin spłaty minął przynajmniej 60 dni temu, a 5 - ich zdecydowany spadek, w odniesieniu do klientów indywidualnych ocena ustabilizowała się na poziomie 2,7. Spadki odnotowano wśród przedstawicieli sektora finansów (o 0,2 punktu do poziomu 2,4) oraz usług masowych (o 0,1 punktu do oceny 2,8). Wzrost oceny, czyli spadek poziomu przeterminowanych wierzytelności, odnotowano w grupie przedsiębiorców (ocena 2,9, wzrost w porównaniu z marcem o 0,2). Wynik ten jest najwyższy wśród trzech badanych grup.

Sytuacja ustabilizowała się także w wypadku klientów biznesowych (średnia ocena 2,7). Dostawcy usług finansowych oraz przedsiębiorcy poziom przeterminowanych wierzytelności ocenili tak jak w poprzedniej fali badania - odpowiednio na 2,7 i 2,6 punktu. Wzrost średniej oceny o 0,2 punktu odnotowano wśród przedstawicieli usług masowych (2,7)

Nieco poprawiły się nastroje w ocenach najbliższego kwartału. Prognozy odnośnie do najbliższych 3 miesięcy są nadal raczej pesymistyczne, choć średnie oceny nieznacznie podniosły się w porównaniu ze stanem z marca.

Na 5-punktowej skali, gdzie 1 oznacza zdecydowany wzrost, a 5 -zdecydowany spadek poziomu przeterminowanych należności, przewidywania respondentów odnośnie do klientów indywidualnych zmieniły się *in plus* o 0,1 punktu - średnia ocena wyniosła 2,7. Sytuacja ustabilizowała się na niskim poziomie w ocenie przedstawicieli sektora finansów (2,6). Nieco poprawiły się natomiast oceny wśród dostawców usług masowych (2,7, wzrost w porównaniu z marcem o 0,1 punkt) oraz wśród przedsiębiorców (wzrost o 0,2 punktu do poziomu 2,8).

Jeśli chodzi o kontrahentów biznesowych, to zanotowano nieznaczny wzrost oceny wśród ogółu badanych – o 0,1 (z 2,6 do 2,7), podobnie jak poprzednim razem. Wzrosty rzędu 0,1 punktu w porównaniu z wynikami poprzedniej fali badania widoczne są we wszystkich wyróżnionych grupach. Najwyższe oceny charakteryzują przedstawicieli sektora usług masowych (2,8), najniższe - przedsiębiorców (2,6).

Czy zdarzyło się, iż w okresie ostatnich trzech miesięcy, w celu odzyskania wierzytelności, Pana(i) firma /bank podejmował(a) działania takie jak: ...?

dane w %	11.07	02.08	05.08	08.08	01.09	03.09	07.09
Wezwania listowne do zapłaty wierzytelności	93	93	94	93	96	96	95
	93	91	90	90	96	94	91
	96	96	94	96	99	97	99
Kontakt bezpośredni z dłużnikiem	85	88	92	85	91	91	85
	87	83	87	84	94	89	89
	80	90	96	81	91	93	83
Wezwania telefoniczne do zapłaty wierzytelności	83	84	85	82	89	89	82
	89	84	84	81	91	89	91
	67	74	83	73	79	80	64
Podjęcie innych działań prawnych	59	55	48	54	51	62	58
	71	64	59	57	61	70	66
	57	51	46	60	47	64	53
Skorzystanie z usług komornika	51	44	37	43	42	48	55
	69	59	63	61	63	61	63
	59	41	53	64	66	61	61
Wymówienie umowy z powodu zaległości w płatnościach	61	43	45	48	50	46	46
	69	44	60	59	70	60	59
	61	49	43	51	54	46	50
Skorzystanie z usług firmy windykacyjnej	39	36	39	33	33	31	31
	51	54	54	46	53	43	44
	29	19	26	23	14	19	17
Podanie dłużnika do Biura Informacji Gospodarczej	20	20	23	15	21	21	23
	29	39	29	20	36	31	33
	13	11	26	14	11	20	19
Sprzedaż należności	15	13	10	12	11	14	12
	23	20	14	19	20	24	23
	11	6	3	10	4	4	3

Ogółem (N=200) Usługi masowe (N=70)
 Finanse (N=70) Przedsiębiorcy (N=60)

SPOSOBY RADZENIA SOBIE Z PRZETERMINOWANYMI WIERZYTELNOŚCIAMI

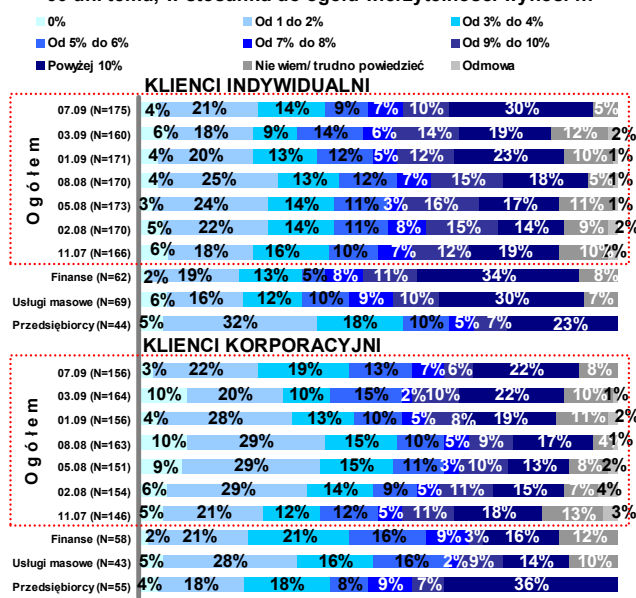
Respondenci zapytani, jak radzą sobie z nierzetelnymi kontrahentami, niezmiennie najczęściej wskazują na listowne wezwania do zapłaty wierzytelności. W okresie ostatnich czterech miesięcy taką metodą odzyskiwania zaległych wierzytelności posłużyło się 95% badanych. Po metodę tą najchętniej sięgają dostawcy usług masowych (99%). Nieco rzadziej pytani decydują się na bezpośredni kontakt z dłużnikiem – 85% i na telefoniczne wezwania do zapłaty – 82%. Bezpośredni kontakt z dłużnikiem najczęściej wykorzystują dostawcy usług finansowych, a telefoniczne wezwania do zapłaty – przedsiębiorcy. Ogólnie, pozostałe metody cieszą się niezmiennym w porównaniu z marcem zainteresowaniem, przy czym jest ono zróżnicowane pomiędzy wyszczególnionymi grupami. Dwóch na trzech przedstawicieli sektora finansowego korzysta z usług komornika i podejmuje inne działania prawne. Do usług komornika ucieka się także blisko dwóch na trzech dostawców usług masowych (61%). Zdecydowanie rzadziej z tej formy odzyskiwania wierzytelności korzystają natomiast przedsiębiorcy (37%).

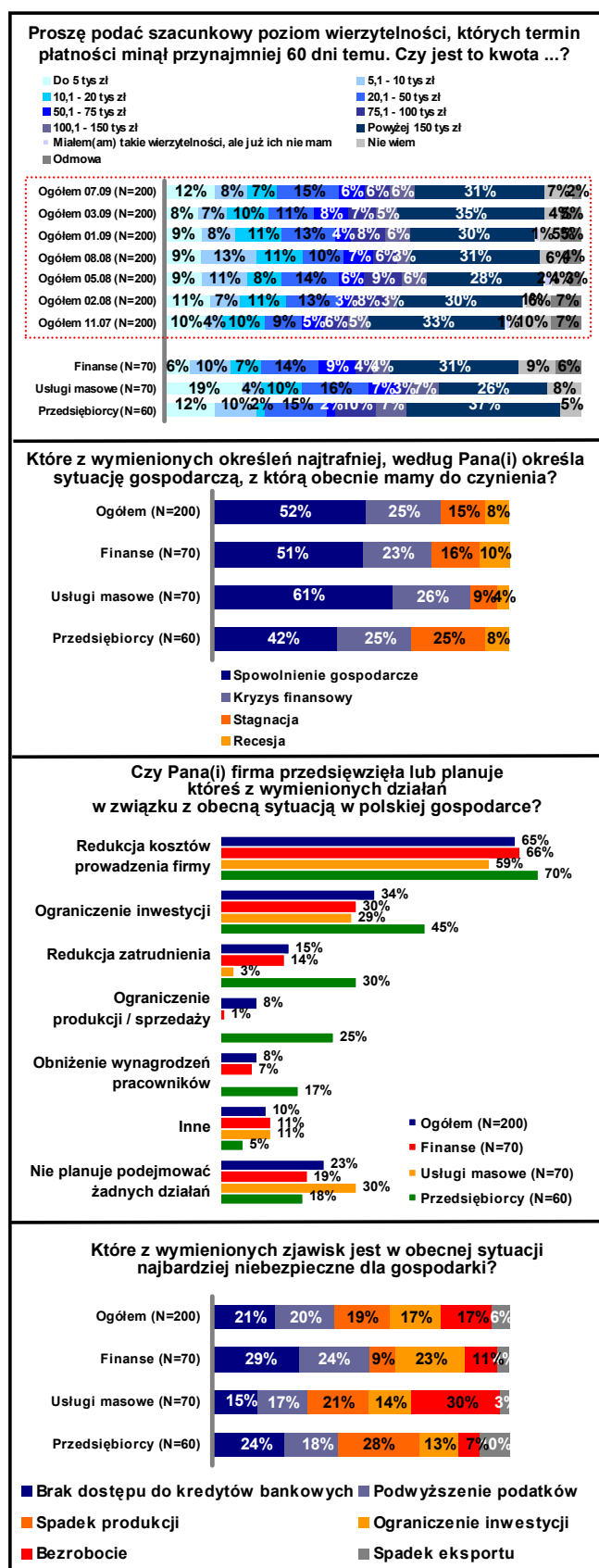
POZIOM ZADŁUŻENIA

Poziom przeterminowanych wierzytelności - wzrost wśród klientów indywidualnych, stabilny wśród klientów korporacyjnych. W obu przypadkach, problem tego typu zaległości najbardziej dotyczy przedsiębiorców.

Poziom wierzytelności klientów indywidualnych, których termin płatności minął przynajmniej 60 dni temu zwiększył się od czasu ostatniego pomiaru. Najbardziej poszerzyła się grupa o przeterminowanych wierzytelnościach przekraczających 10% - w porównaniu z marcem wzrost przekracza 10 pp. (do poziomu 30%). Co czwarty pytany (26%) deklaruje, że nieterminowe regulowanie należności stanowi od 5% do 10% wszystkich wpłat. Przeterminowane wierzytelności wynoszą pomiędzy 3 a 4% wszystkich wierzytelności w wypadku 14% respondentów. Jedna piąta badanych (21%) deklaruje, iż długi, których termin spłaty minął przynajmniej 60 dni temu wynoszą 1-2% wszystkich długów. W stosunku do poprzedniej fali badania można zaobserwować spadek liczby respondentów (o 2 pkt. proc.) wskazujących na brak zaległości – aktualnie jest to 4% pytaných. Klienci korporacyjni w lipcu stanowią grupę, która w nieco mniejszym stopniu zalega z płatnościami. W ich wypadku 22% przeterminowanych zaległości przekracza 10% wszystkich należności. 26% respondentów deklaruje, że przeterminowane płatności wśród kontrahentów biznesowych wynoszą 5-10% wszystkich należności. Zdecydowanie zwiększyła się grupa deklarujących, że zaległości utrzymują się na poziomie 3-4% - w porównaniu z marcem wzrost o 9 pp., do poziomu 19%. Nadal co 5. badany (22%) deklaruje, że zaległości takie utrzymują się na poziomie 1-2% wszystkich należności. Grupa badanych deklarujących, że nie ma do czynienia z płatnościami, których termin minął przynajmniej 60 dni temu, uszczupliła się o 7pp. i obecnie stanowi 3% ogółu badanych.

Poziom wierzytelności, których termin płatności minął przynajmniej 60 dni temu, w stosunku do ogółu wierzytelności wynosi ...

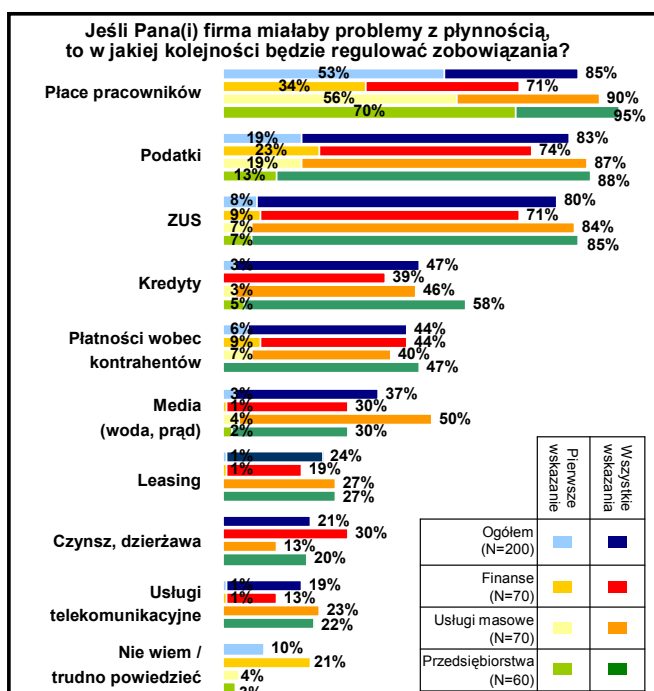
Struktura wartości przeterminowanych wierzytelności nieco zmieniła się w stosunku do poprzedniego pomiaru: wzrósł udział wierzytelności do 150 tys. zł, zmniejszył się natomiast tych przekraczających tę wartość: obecnie 31% badanych szacuje poziom wierzytelności, których termin płatności minął przynajmniej 60 dni temu na kwotę przekraczającą 150 tysięcy złotych (spadek w porównaniu z marcem o 4 pp.). Poziom zadłużenia od 50 do 100 tys. zł jest wskazywany przez blisko co piątego badanego (18%, w poprzedniej fali - 20%). Zwiększył się udział wierzytelności rzędu 20-50 tysięcy - w ciągu minionych czterech miesięcy z 11% do 15% - oraz tych nieprzekraczających 5 tysięcy złotych (z 8% do 12%). Najwyższy poziom zadłużenia dotyka przedsiębiorców - 37% szacuje wartość przeterminowanych wierzytelności na kwotę wyższą niż 150 tys. zł. Z kolei największy odsetek zadłużenia do 5 tys. zł deklarowany jest przez dostawców usług masowych (19%).

PYTANIA DODATKOWE

Według połowy ogółu badanych (52%) obecnie w Polsce doświadczamy spowolnienia gospodarczego. Co czwarty badany bieżącą sytuację gospodarczą ocenia jako kryzys finansowy. Dla 15% jest to już sytuacja stagnacji, dla 8% - wręcz recesji w gospodarce. Najostrożniejsi w ocenach są dostawcy usług masowych (blisko dwie trzecie postrzega bieżący stan jako spowolnienie gospodarcze). Najbardziej pesymistycznie są natomiast przedsiębiorcy: tylko według 42% mamy do czynienia ze spowolnieniem, co czwarty jest przekonany, że obecnie doświadczamy stagnacji gospodarczej, a 8% twierdzi wręcz, że jest to już recesja.

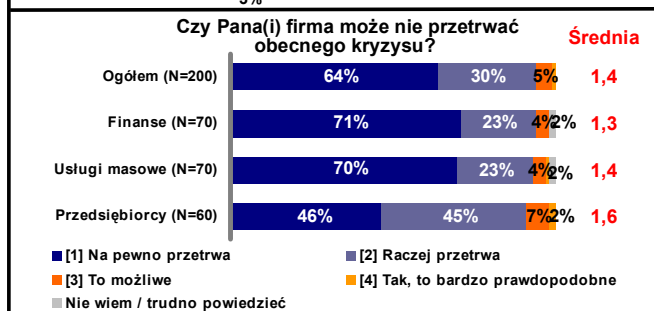
Blisko dwie trzecie ogółu badanych (65%) deklaruje, że w ich firmie zostanie przeprowadzona redukcja kosztów prowadzenia działalności. Co trzeci (34%) spodziewa się lub już obserwuje ograniczenie inwestycji, co siódmy (15%) - redukcję zatrudnienia. W co czwartej ankietowanej firmie (23%) nie zostaną w związku z obecną sytuacją gospodarczą podjęte żadne szczególne działania. Struktura planowanych działań jest jednak zróżnicowana w poszczególnych grupach. Największe zmiany obejmą sektor przedsiębiorstw: redukcję kosztów prowadzenia firmy deklaruje 70% badanych. Blisko połowa (45%) planuje lub już podjęła kroki w kierunku ograniczenia inwestycji, w co trzeciej (30%) dojdzie do ograniczenia produkcji lub sprzedaży, a w co czwartej obniżone zostaną wynagrodzenia pracowników. Najmniejsze zmiany planowane są przez dostawców usług masowych: co trzeci badany w tej grupie deklaruje, że w jego firmie nie podjęto żadnych działań w związku z zaostrzoną sytuacją gospodarczą.

Ankietowani są podzieleni w ocenie, które ze zjawisk jest największym zagrożeniem dla gospodarki: mniej więcej co piąty wskazuje na każde z poniższych - spadek akcji kredytowej (21%), podwyższenie podatków (20%), spadek produkcji (19%), ograniczenie inwestycji (17%) i bezrobocie (17%). Sektor finansowy za najbardziej niebezpieczny uważa brak dostępu do kredytów (29%). Dostawcy usług masowych najbardziej obawiając się bezrobocia (30%), które wpłynęłoby na ograniczenie popytu wewnętrznego. Przedsiębiorcy największego niebezpieczeństwa upatrują w spadku produkcji (28%).

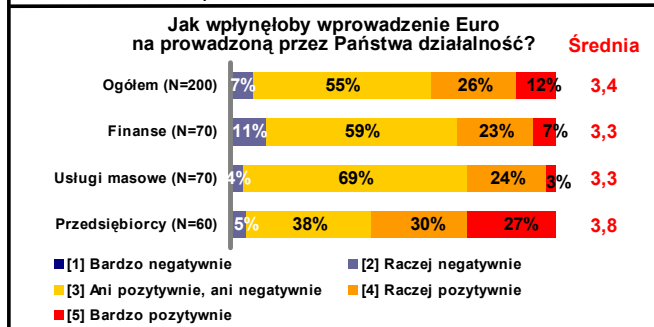

Co drugi badany (53%) deklaruje, że w przypadku utraty płynności finansowej w pierwszej kolejności regulowałyby zobowiązania wobec pracowników. Co piąty (19%) zapłaciłby najpierw należne podatki. Dużą wagę ankietowani przypisują, oprócz powyższych kategorii, także regulowaniu zobowiązań wobec ZUS-u (80% wszystkich wskazań). Pomimo pewnych różnic, wszystkie grupy są zbliżone w ocenie ważności regulowania wymienionych wyżej zobowiązań. Dla przedsiębiorców szczególnie ważne jest także spłacanie w takiej sytuacji kredytów (58% wszystkich wskazań) oraz regulowanie płatności wobec kontrahentów (47% wszystkich wskazań).

Dwie trzecie badanych (64%) deklaruje, że ich firma na pewno przetrwa obecny kryzys, co trzeci (30%) uważa natomiast, że jest to bardzo prawdopodobne. Największą pewność odczuwają pod tym względem przedstawiciele sektora finansów i usług masowych. Z nieco mniejszą pewnością przetrwanie firmy deklarują przedsiębiorcy.

Przeszło połowa badanych (55%) jest zdania, iż wprowadzenie euro nie będzie miało ani pozytywnego ani negatywnego wpływu na prowadzona przez przedsiębiorstwo działalność gospodarczą. Według co czwartej badanej osoby (26%) wprowadzenie europejskiej waluty miałoby dla jej firmy raczej pozytywne skutki, zaś bardzo entuzjastycznie podchodzi do tego pomysłu 12% badanych. Raczej negatywnych skutków spodziewa się co czternasty badany (7%). Najwięcej umiarkowanych sceptyków (11%) odnotowano w sektorze usług finansowych. Najbardziej entuzjastycznie pomysł ten oceniany jest przez przedsiębiorców (57% pozytywnych ocen).

Według połowy ankietowanych (47%) najdotkliwszym skutkiem wpisania do ewidencji dłużników jest brak możliwości uzyskania kredytu. Pomiędzy możliwą utratą klientów / kontrahentów, ograniczaniem możliwości zakupu różnego rodzaju usług oraz utratę reputacji i wizerunku równo podzielone są wskazania drugiej połowy badanych. Dotkliwość utraty możliwości zaciągnięcia kredytu najsilniej podkreślana jest przez przedstawicieli sektora finansów (60%). Dla branży usług masowych dodatkowo bardzo ważna (27%) jest niemożność zakupu różnego rodzaju usług. Przedsiębiorcy silnie wyróżniają natomiast aspekt utraty klientów i kontrahentów (28%) oraz pogorszenie wizerunku (23%).

